

Visieworkshop 5 - De internationale rol van Brussel verankeren

09/05/11

Verslag – synthese

Deskundigen: Veronica Pezzuti (ATO), Monique Coppens (DSP)
Facilitators: Barbara de Radiguès en Stéphane Delberghe (Atanor)

Dit verslag biedt een synthese van de discussie die plaatsvond in de visieworkshop ter voorbereiding van de volgende stappen, namelijk het definiëren van de beleidskrachtlijnen en de concrete acties. Het was de bedoeling om de gewenste visie voor 2040 te bepalen.

Om de projectie naar 2040 te maken, noemden de deelnemers de externe elementen die er volgens hen voor zouden zorgen dat de wereld er over 30 jaar anders uitziet. Hieronder de **breukelementen** die zij opnoemden:

1. de internationale economische evolutie: ontwikkeling van de mondialisering, invloed van de groei van de opkomende landen (BRIC) en de Aziatische landen op de dominante positie van de 'westerse' economie, evolutie van de rol van de vakbonden (uitbreiding van de tertiaire sector en outsourcing in bedrijven + delokalisatie), nieuwe migratiestromen uit Afrikaanse of Oost-Europese landen;
2. Brussel is niet meer de hoofdstad van Europa: impact op de internationale rol van Brussel en op het behoud van zijn internationale aantrekkingskracht;
3. de 'peak oil' en het schaarser worden van de hulpbronnen: effecten op de economie die drijft op olie, op de internationale aantrekkingskracht van Brussel in relatie tot het luchttransport, welke investering in het spoortransport, opvang van klimaatvluchtelingen;
4. evolutie van België: stel dat het BHG geen gewest meer is? en zijn minister-president geen Belg meer? stel dat de cultuur uit het communautaire keurslijf kan ontsnappen? wat als het Engels de officiële taal is geworden?
5. totale internationalisering van de bevolking: impact op de politieke vertegenwoordiging van de niet-Belgen, op de culturele, filosofische en godsdienstige diversiteit, op het onderwijs, het taalgebruik, zien we de geboorte van een eigen stedelijke cultuur in Brussel?

Visie-elementen

De onderstaande tekst is opgesteld op basis van een ontwerp tekst die een samenvatting geeft van de visie-elementen die tijdens het eerste gedeelte van de workshop naar voren kwamen en op basis van reacties en suggesties van de deelnemers aan de workshops. Deze elementen zijn niet besproken tijdens een plenaire zitting om tot een consensus te komen. Dat verklaart waarom sommige elementen met elkaar in tegenspraak kunnen zijn.

In 2040 een duurzaam grootstedelijk gebied voor iedereen ...

... waar het multiculturele aspect naar waarde wordt geschat, als een van de belangrijke factoren van de internationale aantrekkingskracht van Brussel

- de historische, artistieke en institutionele factoren zijn eveneens van belang voor de internationale aantrekkelijkheid.

... waar de internationale uitstraling van Brussel een belangrijke factor is

- aandacht voor de internationale aantrekkingskracht is noodzakelijk om de toekomstige uitdagingen van Brussel aan te gaan;
- er moet rekening worden gehouden met de onzekerheden en spanningen die kenmerkend zijn voor een stedelijk geheel wanneer men de internationale rol van Brussel bespreekt;
- in 2040 moet de internationalisering van Brussel een feit zijn;

... makkelijk toegankelijk met een divers en duurzaam transport buiten en binnen de stad

- het grootstedelijk gebied kenmerkt zich door zijn toegankelijkheid en een mobiliteitsbeleid ten dienste van de bewoners en bezoekers.

... verbonden met de rest van de wereld door technologieën in dienst van de mens

- de verbondenheid vereenvoudigt fysieke contacten tussen mensen;
- de verbondenheid bevordert samenwerking tussen gebieden en creatieve uitwisselingen.

... met een gelijke en harmonieuze integratie van de verschillende functies en gebruikers van de stad

- mensen en 'machines' (auto's) worden op een coherente en duurzame wijze in de stad geïntegreerd;
- de 'status' van de diverse gebruikers van de stad (werknemers, werklozen, toeristen, zakenlieden, jongeren, vrouwen) en de diverse stedelijke functies (huisvesting, kantoren) wordt gerespecteerd en op waarde geschat, ongeacht het schaalverschil in de stad (mondiaal, Europees, nationaal, grootstedelijk, gemeentelijk, wijkgebonden).

... de internationale ontwikkeling van Brussel ten dienste staat van de economische ontwikkeling van het Gewest en impact heeft op het lokale niveau

- de lokale economische, culturele en maatschappelijke spelers hebben profijt van de internationale economie zonder dat ze zich eraan moeten onderwerpen;
- sommige deelnemers zijn van mening dat de steun aan de internationale economie nadelig is voor de lokale economie;
- sommige deelnemers vinden echter dat de internationale economie de lokale economie kan stimuleren als de lokale hulpbronnen worden benut als concurrentiefactoren in de globale economie.

... waar de 'Brusselse testcases' – op het gebied van diversiteit, meertaligheid, culturele openheid – worden gedeeld met de rest van de wereld en met de eigen bevolking

- Brussel schenkt meerwaarde aan zijn diversiteit, meertaligheid en culturele openheid door die op te vatten als een lokale *kennis* en *kundigheid*.

... waar cultuur, economie en onderwijs integratie mede ondersteunen en waar iedereen cultuur produceert

... waar de aanwezigheid van internationale instellingen en organisaties door beide kanten wordt geaccepteerd en positief ervaren

- de internationale instellingen en organisaties accepteren en beleven op een positieve manier de diversiteit van de Brusselse bevolking;
- de Brusselse bevolking accepteert en beleeft op een positieve manier de aanwezigheid van de internationale instellingen en organisaties;

- een aantrekkelijke en belangrijke woon- en verblijfsplaats voor de Europeanen, vooral op cultureel en toeristisch vlak, die bijdraagt tot het geleidelijke ontstaan van een Europees gevoel en anderzijds tot het creëren van een groot aantal lager geschoolde banen voor de bevolking;
- Europa speelt een actieve rol in de zin van het opbouwen van een Europese identiteit;
- als hoofdstad van Europa speelt Brussel een actieve rol op het gebied van mensenrechten en zorg voor de planeet;
- Brussel is een internationaal voorbeeld van duurzame ontwikkeling, meertalig onderwijs, Europese zaken, een cultuur gebaseerd op interculturaliteit.

... waar creativiteit integraal deel uitmaakt van de verschillende sectoren van de stad

- Brussel is een aanlokkelijk milieu voor jonge talenten en trekt mensen uit de creatieve sector aan;
- een centrum voor kennis- en innovatie-economie;
- een 'centre of excellence' in de specifieke domeinen van onderzoek, onderwijs, opleiding en economie.

... dat blijkt geeft van een democratische, economische, culturele en ecologische vitaliteit, die elke persoon op zijn grondgebied meetrekt

- Brussel is een voorbeeld van samenleven en bevolkingsdynamiek voor andere Europese steden

... waar de relatie tussen de generaties een kracht voor vernieuwing, ontwikkeling en ontplooiing is

... dat zijn diverse samenstelling erkent en de middelen voorziet om harmonieus samen te leven, door elkaar en niet naast elkaar

- de diversiteit van de bevolking is geïntegreerd volgens een model dat verschillen bekrachtigt en respecteert met het oog op de waardering van de aanvullende aspecten, het ontwikkelingspotentieel en het creatieve potentieel.

Tot besluit wordt de volgende visie voor het grootstedelijke Brussel in 2040 geschetst:

In 2040 is Brussel een internationale grootstad met een eigen dynamiek. Zijn centrale geografische positie, zijn geschiedenis, zijn ervaring als Europese hoofdstad en de diversiteit van zijn bevolking zijn cruciale factoren voor de internationale ontwikkeling. De multiculturaliteit is een belangrijke troef van zijn dynamiek.

In 2040 is Brussel een grootstad die zijn Europese instellingen heeft kunnen behouden en de diverse aantrekkingspunten heeft uitgebreid (nieuwe technologieën, modesector).

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Elément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|---|---|--|--|--|---|
| 5.1 IMAGO: Brussel ontwikkelt zijn imago op grond van zijn statuut als internationale stad, met name zijn statuut als Europese hoofdstad en zijn specifieke kenmerken | Het imago en de verbeelding van Brussel | Werken aan wat vaak als negatief wordt gezien: de mobiliteit, de veiligheid, de netheid | | | |
| | | Van Brussel het uitstralraam van de Europese Unie maken, voor Europa en de rest van de wereld: promotie van de Europese sociale waarden en van het wetenschappelijk domein op milieuvlak | | | |
| | | Een imago voor Brussel definiëren | | De troeven van Brussel in de verf zetten: een kleinschalige stad (toegankelijk en menselijk), de vitaliteit van het verenigingsleven, een goedkope stad, niet homogeen (element dat als positief kan worden beschouwd omdat het een grote ruimtelijke vrijheid laat), stad van ZKO's en KMO's (economische flexibiliteit), een stad met een grote verscheidenheid van landschappen, bekkens, erfgoed | Mogelijke slogan : "groene, open stad" |
| | | De domeinen promoten die de kracht uitmaken van Brussel: creativiteit, erfgoed, dynamiek, tolerantie | | Werken rond de specifieke hechte band die Brusselaars hebben met hun stad, zonder evenwel het kenmerkende te verloochenen: de complexe "identiteit" van de Brusselaars | |
| | Werken rond de tweeledige verzuchtingen van de bewoners, die enerzijds houden van hun wijkleven en anderzijds Brussel als een grootstad willen zien | | | | |
| | Het imago van Brussel verspreiden | Werken aan een beter beheer/coördinatie van de verschillende instellingen die belast zijn met de culturele, toeristische en economische promotie enz. | | | |

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Élément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|---|--|---|--|---|---|
| 5.2 INTERNATIONALE DIMENSIES: De internationale dimensie van Brussel is een verworvenheid en drijfveer van de stad. Ze uit zich in verschillende vormen. Brussel is een internationale metropool met een eigen dynamiek, die onder meer gebaseerd is op haar geschiedenis en haar erfgoed, haar ervaring als Europese hoofdstad, haar geografische ligging en de diversiteit van haar bevolking | Erop toezien dat het statuut van hoofdstad van de EU, vastgelegd door het Verdrag van Nice, niet in vraag wordt gesteld en dat de Europese instellingen gevestigd blijven in Brussel en geïntegreerd worden in het stadweefsel, en dat ze als positief worden ervaren door de bewoners | Het voluntaristisch beleid van het Gewest versterken om borg te staan voor de continuïteit van de beleidsbeslissingen betreffende de aanwezigheid van de Unie | | Het beheer van de internationale functie toevertrouwen aan een lid van de Gewestregering | |
| | | De perceptie van de Europese instellingen door de bewoners verbeteren | | De financiële en menselijke middelen voorzien om het internationaal project uit te voeren en de continuïteit van de beleidsbeslissingen te garanderen | |
| | | Het statuut van Europese hoofdstad "verdienen" | | Het onthaal en de externe leesbaarheid van de Europese instellingen en van Brussel verbeteren: beter communiceren | |
| | | | | De projecten van de Europese Unie in de verf zetten om de erkenning van hun toegevoegde waarde door de Brusselaars te bevorderen | |
| | | | | Werken aan de belangstelling voor en het begrip van de instellingen bij de Brusselaars en toeristen | |
| | | | | Werken via het Europees ontwikkelingsfonds | |
| | | | | Europa promoten in de scholen, de kennis van de EU integreren in de lesprogramma's | |
| | | | | Brussel voorzien van een onderwijs dat is afgestemd op zijn behoeften inzake meertaligheid en de talenkennis stimuleren bij de bevolking | Doelstelling: de hele bevolking is meertalig |
| | | De Brusselse burgers en de Europese ambtenaren dichter bij mekaar brengen | | | |
| | | De specifieke waarden van Brussel in de verf zetten | | | |
| Het imago van Brussel verbeteren op het vlak van mobiliteit, veiligheid en netheid | | | | | |

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Elément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|---|---|--|--|--|---|
| | De aanwezigheid van andere internationale organisaties in de verf zetten en aanmoedigen | | | | |
| | Ervoor zorgen dat het onthaal van internationale evenementen (meetings, congressen, beurzen, cultuur enz.) een hoofdactiviteit wordt in het grootstedelijk gebied | Een gemeenschappelijk beleid ontwikkelen ten aanzien van kunst (zie Cultuurplan BKO-RAB) en toerisme (congressen enz.) | | | |
| 5.3 INTERNATIONALE AANTREKKINGSKRACHT: De internationale aantrekkingskracht van Brussel wordt gegarandeerd door de belangrijke plaats die er wordt toegekend aan de kenniseconomie, de creatieve en culturele industrieën, research, onderwijs en opleiding | Een beleid ontwikkelen dat tegelijk bedrijven aantrekt/doet blijven en een gunstig klimaat schept voor opkomend talent (culturele en economische creaties) en voor tolerantie | Bedrijven aantrekken/doen blijven | Indicatoren: aantal opgerichte bedrijven, aantal buitenlandse investeringen, BBP | De Brusselse metropool associëren met andere omliggende grootsteden (Antwerpen, Charleroi, Luik) via netwerken | |
| | | | | Het statuut van Brussel versterken | |
| | | | | Een coherent en gecoördineerd communicatiebeleid ontwikkelen naar het buitenland toe | |
| | | | | "Vitrines" ontwikkelen om de creativiteit van Brussel te tonen, haar capaciteiten, haar eigenheden | |
| | | | | Onderwijs in het Engels uitbouwen op secundair en universitair niveau | |
| | | Talent stimuleren om zich te uiten, alsook culturele creaties en economische activiteiten steunen | Indicatoren: R&D/tewerkstelling, R&D/BBP, aantal patenten, wetenschappelijke publicaties | Het leren van talen garanderen | |

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Elément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|-------------------------------------|---|--|--|---|---|
| | | | | Van Brussel een uitmuntendheidscentrum maken op de specifieke domeinen van research, onderwijs en opleiding | Indicatoren: universitaire netwerken, internationale rankings, aantal personen dat in Brussel blijft na de studies |
| | | | | Een centrum van de kenniseconomie en innovatie in het leven roepen, in het bijzonder voor diensten aan bedrijven | |
| | | | | Investeren in immateriële goederen: een kennisuniversiteit oprichten met het oog op de ontplooiing van de Europese kenmerken: verscheidenheid, tolerantie, democratie | |
| | | | | Jongeren sensibiliseren voor cultuur en opvoeding, met name via de opwaardering van het immateriële patrimonium van de herkomstculturen (met inbegrip van de taal van herkomst) | Indicator: toename van cultuurbeoefening |
| | | | | Investeren in technischere opleidingen | |
| | Van Brussel een belangrijk onthaalcentrum en een aantrekkelijke woonplaats maken voor Europeanen, met name op cultureel en toeristisch vlak, wat enerzijds zal bijdragen tot de geleidelijke totstandkoming van een Europees gevoel en anderzijds tot het scheppen van een aanzienlijk aantal laaggeschoolde banen voor de bevolking (horeca en diensten) | Verbetering van de toeristische promotie van Brussel in het buitenland | Doelstellingen: aantal overnachtingen verdubbelen, de duur van de verblijven verlengen | Een sterker imago van Brussel uitstralen door de klemtoon te leggen op de eigenheden (zie 5.4) | |

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Elément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|--|--|---|--|--|---|
| | | | | De culturele rijkdommen en het erfgoed in de verf zetten | |
| | | De infrastructuren ontwikkelen | | Samenwerken met de netwerken van operatoren | |
| | | | | Het vrijetijdsaanbod (sport en cultuur) uitbouwen op een geïntegreerde wijze: economie, onderwijs, infrastructuren,... | |
| | | | | Het horeca-aanbod en het toeristisch onthaal uitbreiden | |
| | | | | Het onthaal verbeteren: luchthaven van Zaventem, stations enz. | |
| | | Het toerisme regionaliseren | | | |
| 5.4 "SAMEN LEVEN": Brussel legt de nadruk op zijn democratische vitaliteit, zijn openheid, zijn culturele verscheidenheid en zijn onthaalwaarden. Het is een voorbeeldstad op het vlak van "samen leven" | Een beleid voor onthaal en toegankelijkheid ontwikkelen waarin aandacht uitgaat naar alle vormen van immigratie, met inbegrip van politieke, sociale en klimaatvluchtelingen | Borg staan voor de opvang en integratie van politieke, sociale en klimaatvluchtelingen | | De ontwikkelingssamenwerking uitbouwen | |
| | | | | Een emancipatief onderwijsbeleid voeren | |
| | | | | Overheidsinformatie verspreiden in meerdere talen | |
| | | De diversiteit in de verf zetten, de culturele, politieke en sociale integratie organiseren en de interactie tussen de culturen aanmoedigen | | Stemrecht toekennen aan buitenlanders voor de regionale verkiezingen op grond van nader te bepalen criteria | |
| | | | | Buitenlanders toegang verschaffen tot de politieke instellingen (met name verkiesbaarheid) | indicator: vertegenwoordiging van de culturele verscheidenheid in de politieke instellingen |
| | | | | Onderwijs in meerdere talen ontwikkelen | |
| | | | | Een proactief cultureel beleid voeren via buurthuizen enz. | |
| | | | | Het subsidiesysteem aanpassen: meer projecten financieren buiten de communautaire logica om bruggen te smeden | |

Tabel van workshop Nr. 5 : "De internationale rol van Brussel"

| Elément de vision / Visie-elementen | Objectif principal à atteindre en 2020 / Hoofddoel voor 2020 | Axe stratégique / Beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur de l'axe stratégique pour la RBC en 2020 / Specifiek doel of succesindicator van de beleidslijn voor het BHG in 2020 | Sous-axe stratégique / Ondersteunende beleidslijn | Objectif spécifique ou indicateur du sous-axe / Specifiek doel of succesindicator van de ondersteunende beleidslijn |
|-------------------------------------|--|--|---|--|---|
| | | | | De culturen vieren, de identiteiten van de stad vieren, ontmoetingen bevorderen, ruimten creëren voor de culturen die aanwezig zijn in Brussel | |
| | | | | De hybride aspecten van de stedelijke cultuur in de verf zetten | |
| | Eenieders bijdrage organiseren en de herverdeling van de rijkdommen die voortvloeien uit de internationale dimensies van Brussel | De verankeringen van de Brusselse bevolking versterken door de sociaalruimtelijke dualisering te bestrijden via de ontwikkeling van buurtwinkels, het behoud van de verscheidenheid van het aanbod en de creatie van laaggeschoolde banen (onder meer ambachten, horeca enz.). | Indicatoren: vermindering van de werkloosheid, vermindering van de sociale breuk, percentage van het inkomen dat wordt gespendeerd aan huisvesting, verbetering van de welzijnsindex in de wijken | | |
| | | De pendelaars laten bijdragen pro rata van de lasten van het Gewest | | | |
| | | De Europese instellingen laten bijdragen tot de financiering van het sociale beleid en de Brusselse voorzieningen (crèches, scholen) | | | |
| | | Werken aan de openheid van de Europese scholen: terbeschikkingstelling van de competenties en opvoedkundige methodes die er toegepast worden, opdat deze over het hele grondgebied zouden kunnen worden overgenomen | Openheid van Europese scholen | | |
| | Ervoor zorgen dat Brussel, als Europese hoofdstad, een actieve rol speelt op het vlak van de mensenrechten en het milieubeleid | De Brusselse bevolking profileren als uitdrager van humanistische en Europese waarden | | | |
| | | De "vermannelijking" van de openbare ruimte voorkomen | | | |
| | | Een verantwoorde consumptie promoten (op ethisch en milieuvlak) | | | |

Workshop Acties - Internationaal

28 september 2011

Begeleiders: Barbara de Radiguès (Atanor), Stéphane Delberghe (Atanor)

Deskundigen: Veronica Pezzuti (ATO), Lise Nakhlé (ATO), Monique Coppens (DSP)

Over het Zuidstation als toegangspoort van de stad

Geïdentificeerde problemen:

1. Gebrek aan coherentie tussen projecten: elk project die te maken heeft met het Zuidstation moet globaal, coherent en op twee niveaus geïntegreerd zijn, namelijk op grootstedelijk niveau en op het niveau van het stedelijk weefsel in de wijken.
2. Gebrek aan coördinatie: het gebied rond het Zuidstation heeft nood aan een begeleiding door de overheid, die de ontwikkeling van het gebied nauwgezet coördineert
3. Gebrek aan structurele communicatie en de uitstraling van een internationaal station: er is sprake van de volgende soorten problemen in het Zuidstation:
 - o gebrek aan duidelijke en doordachte bewegwijzering
 - o gebrek aan een multimodaal transportknooppunt

Voorgestelde acties:

Projectbeheer:

- Begeleidingscomités middelen geven uit het samenwerkingsakkoord tussen het Gewest, de NMBS, Sint-Gillis en Anderlecht om het veranderingsproces te volgen:
 - o frequentere bijeenkomsten;
 - o benutting van de toekomstige oriëntatienota van het ATO over de ontwikkeling van de wijk.
- Coördinatie tot stand brengen in het beheer van het station en zijn omgeving voor een aantal probleemgebieden, zoals de netheid van de openbare ruimte en de veiligheid.

Nieuwe infrastructuur:

- Multimodaal transportknooppunt dat de verschillende openbare transportnetwerken en het zachte verkeer (MIVB, Cambio, NMBS, Villo) op een duidelijke manier organiseert.
- Aangename en goed uitgeruste vergaderruimtes in het station (of in de omgeving) om het zakelijk toerisme te stimuleren.
- Meer intermodaliteit tussen luchthavens (buiten EU), de hogesnelheidstreinen (EU) en de bestemmingen in Brussel:
 - o tussen de metropool en zijn omgeving (als GEN-gebied);
 - o tussen Zaventem/Zuid en de Heizel (congrescentrum);
 - o tussen Zaventem/Zuid en de Europese wijk;
 - o tussen Zaventem/Zuid en de toeristische centra.

Betere communicatie en dienstverlening aan reizigers:

- Talen: betere bewegwijzering (duidelijk maken dat Zuidstation en Bruxelles Sud verwijzen naar hetzelfde station en dat Brussels South ook iets anders dan de luchthaven van Charleroi kan zijn).
- De openingstijden van de loketten afstemmen op de aankomsttijd van de treinen.
- Automatische loketten die internationale betaalkaarten accepteren om een kaartje te kopen als de loketten dicht zijn.
- Een 'mystery guest' (iemand die nagaat welke problemen een potentiële klant kan tegenkomen) aannemen om te onderzoeken op welke manier bezoekers beter ontvangen kunnen worden.
- De aandacht voor het toerisme in Brussel niet beperken tot het centrum, maar de aantrekkingskracht van alle wijken verbeteren en verder uitbouwen met als doel de bezoeker zo lang mogelijk in Brussel te 'houden'.
- Gratis internettoegang in de openbare ruimte.
- Internetverbindingen en mobiele toepassingen op het gebied van toerisme en mobiliteit in stations ontwikkelen.
- Eén enkel biljet voor het openbaar vervoer in de hele grootstedelijke zone.

Over de samenwerking van het Gewest met de Europese Unie

Geïdentificeerde problemen:

- Brussel heeft soms te lijden onder zijn veelzijdige imago, waarbij zijn statuut als stadsgewest met 19 gemeenten en verschillende overheidsniveaus niet bijdraagt tot het ontstaan van een homogeen beeld dat kan worden uitgedragen naar het buitenland. Bovendien zorgt dit beeld voor verwarring bij de Europese en internationale partners, die niet goed weten tot wie ze zich moeten richten. Het is dus nodig om het Gewest meer naar voren te schuiven als enige gesprekspartner van de Europese instellingen.
- Het beeld van Brussel is nog te veel verbonden met dat van een bureaucratische en administratieve stad, terwijl Brussel zich zou kunnen promoten als een creatieve stad, zonder zich daarbij noodzakelijk te verbinden aan een bepaald type kunst en/of culturele industrie. Brussel is een smeltkroes van culturen, kunstenaars, activiteiten en knowhow.

Voorgestelde acties:

- De projecten van de EU in Brussel meer in de schijnwerpers zetten.
- Meer investeren in de zoektocht naar Europese middelen om Brussel te laten deelnemen aan meer Europese programma's.
- Een Europees cultureel imago ontwikkelen (in de betekenis van een multicultureel imago, niet alleen geconcentreerd op de politieke unie).
- Het aangename verblijf in de stad, dat buitenlanders vaak roemen, meer naar voren brengen.
- Het krachtige en uitgebreide verenigingswezen in Brussel meer naar voren brengen, evenals de participatieve democratie die er wordt beoefend. De Brusselse samenleving meer in contact brengen met deze sector.

- Objectieve informatie over de aanwezigheid van instellingen en afdelingen communiceren: de voordelen en de effecten van de Europese aanwezigheid in Brussel structureel onderzoeken.
- De EU betrekken bij de (financiële en logistieke) investeringen om de woon- en werkomgeving van expats en bij uitbreiding Brusselaars te verbeteren.
- De EU moet haar eigen ‘aanbevelingen’ aan lidstaten zelf doorvoeren, in overleg met het Gewest, om er samen voor te zorgen dat de instellingen een ‘stedelijk profiel’ krijgen. Daarvoor kan gedacht worden aan de volgende maatregelen:
 - bijdrage van de Europese ambtenaren aan alle gemeentebelastingen, omdat zij gebruikmaken van de gemeentelijke diensten (het probleem van de domiciliëring in het land van herkomst);
 - stemrecht bij gewestverkiezingen (een manier om de Europese expats te betrekken bij de lokale Brusselse politiek).
- Een gemeenschappelijke (EU, Gewest, federale staat, gemeenten) en permanente structuur uitbouwen voor de sturing van de internationale functie, onder leiding van het Gewest.
- Gebruik maken van het “Visitor Center” van de EU voor het organiseren van een sensibiliseringsprogramma in alle derde jaren van het lager onderwijs in Brussel

Over de manier om het rijke culturele erfgoed van Brussel te promoten en te ontwikkelen

- De Brusselaars verenigen rond een gemeenschappelijk beeld (dat beeld moet zowel binnen als buiten het Gewest dienen en het moet de diversiteit van de bevolking weergeven):
 - Dit beeld op een participatieve manier creëren, zodat iedereen er zich in herkent. Een manier om dit beeld te creëren is het verzorgen van het ‘fysieke voorkomen’ (verkommerde gebouwen, openbare ruimte).
- Het knooppunt van het Jubelpark ontwikkelen (het derde museale knooppunt, na de Kunstberg en het Atomium).
- Brussel ontwikkelen als kenniscentrum van Europa.
- Het programma van de ‘vitrines’ naar de buitenwereld versterken:
 - ‘Brussels Days’ organiseren om meer bekendheid te creëren in het buitenland;
 - een eigen permanente vertegenwoordiging voor Brussel openen: op dit moment is de vertegenwoordiging van Brussel verbonden aan Vlaanderen of Wallonië. Visit Brussels kan bijgevolg niet alleen gaan naar buitenlands toeristische salons. Sommige partijen zijn echter niet geïnteresseerd in Vlaanderen of Wallonië, maar zouden wel interesse kunnen hebben in Brussel, zoals de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China). Dit punt dient te worden besproken tijdens de institutionele onderhandelingen.
- Meer routes van permanent te bezichtigen bezienswaardigheden in de stad (integratie van het erfgoed en opening van strategische plaatsen).
- De verbinding naar toeristische trekpleisters in de stad en binnen het grootstedelijk gebied verbeteren:
 - Gebruikmaken van de bekendheid van plaatsen (zoals de Leeuw van Waterloo) in het grootstedelijk gebied om toeristen naar het Brussels Gewest te trekken.

Over de economische aantrekkingskracht

- Contacten (van het Gewest en de gemeenten met de buitenwereld) vereenvoudigen: onthaaldiensten in het Engels en ook Frans/Nederlands voor bedrijven en burgers.
- Het onthaal van buitenlanders en bewoners van het Brussel Gewest verbeteren.
- Ruimte openlaten in het stedelijk weefsel voor de opening van nieuwe bedrijven, niet alleen dienstverlenende bedrijven, maar ook ambachten en industrieën die van pas komen in de stad.
- Het kenniskapitaal benutten (universitaire centra, partnerships met andere Europese universiteiten).

Over de openheid van Brussel naar de rest van de wereld

- Meer investeren in expertise en kennisuitwisseling.
- Het deelnemen aan Eurocities is belangrijk om te kunnen genieten van de praktische uitwisselingen.
- Academische netwerken ontwikkelen: uitwisselingen en onderzoeksbeurzen (gefinancierd door het Gewest).
- Het uitbreiden van de samenwerking het hoger onderwijs in Wallonië en Brussel naar internationaal niveau en naar andere Belgische universiteiten.
- Een cel opzetten voor de begeleiding van personen die Europese projecten willen uitvoeren om ze bij te staan bij het zoeken van partners en bij het opzetten van hun dossier.
- Brusselse verenigingen betrekken bij Europese projecten, zodat ze meer mogelijkheden krijgen om eraan deel te nemen, die ze anders niet hebben door een gebrek aan financiering (eventueel met begeleiding).
- Erkenning van de rest van de wereld in Brussel (veel gemeenschappen van migranten of expats: Noord-Afrika, Congo, Portugal ... → meer aandacht voor de culturele activiteiten van bevolkingen per land (buurtfeesten organiseren zoals in Matongé, opzetten van een 'Wereldcultuurhuis', Yambi Festival, zonder te vervallen in een karikaturale aanpak met exotische gadgets).
- De leerlingen sensibiliseren voor de internationale dimensies van Brussel. Het is tegelijk de gelegenheid om het Brusselse burgerschap bespreekbaar te maken.

Over de sector van de etnische economie

- De minder bekende economische centra, zoals de Brabantstraat en Matongé, meer promoten bij het grote publiek (via de acties van Atrium).
- Aandacht voor de sectoren van de recuperatie en het hergebruik: brocanterie, spullenhulp, rommelmarkten, tweedehandswinkels ... → Brusselse gewoonten die veel waardering krijgen in het buitenland.
- Tewerkstelling, vorming en taalpromotie ontwikkelen.

Over het PIO

- Oprichting van een orgaan voor de concrete uitvoering van projecten met voldoende financiële middelen. Dit orgaan moet permanent zijn en niet afhankelijk van veranderingen in de regering.

- Het Gewest moet het opdrachtgeverschap van de operaties in handen hebben, in overleg met de gemeenten.